

Kitekint? - A kínai irányt?

2009 június 18. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

Február 1-jén a világon mintegy 1500 millió kínai ünnepli a kínai új évet. Kína a múlt század utolsó két évtizedében a globális gazdaság legnagyobb sikerét érte el, és sok elemz? szerint századunk második felében már Kína lehet az akkori világgazdaság leger?sebb térsége.

Mások szerint ehhez több id? kell, és Kína jöv?jét bels? feszültségek is beárnyékolhatják. A stratégiai elemz?k egy része Európát tartja századunk igazi nyertesének, azt állítva, hogy a XIX. században Nagy-Britannia, a XX. században az USA volt a meghatározó hatalom, majd e században Európa lép a helyükre. A jöv? bizonytalan, de Kína elmúlt évtizedekben elért gazdasági eredményei mindenképpen figyelmet érdemelnek, és azt a kérdést vetik fel, hogy minek köszönheti a korábban alvó óriás ezt a sikert.

Kína az 1500-as évekig szinte mindig az emberiség legfejlettebb civilizációja volt, majd az európai reneszánsz, a reformáció és az ipari forradalom Európa, Észak-Amerika és Japán számára adott kiugrási lehet?séget. Kínában az okos találmányok a császári udvar megrendelésére jöttek létre, a l?por, az irányt? vagy a selyem jelzik a kínai tehetséget és gazdasági fejlettséget. A centralizált Kína azonban nem volt alkalmas arra, amire a földrajzi, kulturális és politikai tagoltságának köszönhet?en decentralizált Európa képes volt: nem volt képes az ugrásszer? fejl?désre. Ez azonban csak mai fejjel t?nik hátránynak, mert az egységes Kína megteremtése után több évezreden át a stabilitás mintaképe volt (a XIII. századi mongol hódítás szakítja ezt meg), szemben a Római Birodalom bukása utáni Európával. Ez egészen a XIX. századig el?ny volt, például Európában folyamatosan bels? háborúk rajzolták át a politikai térképet akkor, amikor Kína virágzott. Majd az angol, amerikai és japán behatolás következtében felbomlik a stabilitás, amit az 1911-es forradalom, a polgárháború, a kommunista rendszer kiépítése és a kulturális forradalom követ. A stabilitás mintadiákja az elmúlt száz évben szinte pótolta az évszázadokon keresztül kihagyott nagy változásokat, és szinte tobzódott a mozgásban és a változásban. Ezekb?l a változásokból forrt ki a mai Kína, mert a huszadik század hatalmas mozgásaiból alakult ki az a társadalom, amely ma a globális gazdaság leggyorsabb fejl?dését képes elérni.

Minek köszönheti Kína azt a sikert, hogy évszázadokon át a rend és virágzás stabil szigete tudott maradni, és minek köszönheti azt, hogy képes volt a legnagyobb változásokra a múlt század során? Minek köszönheti, hogy két ellentétes dolgot - a változatlanságot és a változást is - képes nagy sikerrel megoldani? Az ?si birodalmak közül több is képes volt a stabilitásra (Egyiptom és Mezopotámia, az aztékok és az inkák), több nép is képes volt egy nagyobb földrajzi egységben összefügg? civilizációt kialakítani (föníciaiak, görögök, kelták), de egyik sem olyan hosszan, mint Kína. A huszadik században több nemzet is hatalmas változásokat élt át a németekt?l a japánokig, India népeit?l az arab világig, de aligha vitatható, hogy a legnagyobb tömegeket megmozdító és legmélyebb átalakulások Kínában mentek végbe. Hogyan lehetséges tehát az, hogy a kínaiak a változatlanság és a változás kormányzásában egyaránt a történelemben példátlan sikert mutatnak?

Erre a kérdésre, talán történelmi rejtélyre, Woo könyve sajátos választ ad. Azt mondja, hogy Kínában már legalább háromezer éve valamennyi fontos politikai és kormányzati döntést úgy hoznak meg a császárok és miniszterek, hadvezérek és tanácsadók, üzletemberek és tudósok, hogy tanácsot kérnek egy könyvt?l. Ez a könyv a Változások könyve, a Ji King (I Ching), amely arra ad választ, hogy egy döntésnek milyen következményei lesznek, és hogyan lehet kivédeni vagy er?síteni e hatásokat. Sajátos kínai irányt?ként m?ködik ez a könyv azok számára, akik használják a benne rejl? tanácsokat és el?rejelzéseket. Woo felsorolja azokat a kiemelked? kínai történelmi személyeket, akik e könyvb?l merítve hozták meg életük és nemzetük fontos döntéseit. Kr. e. 1150-ben Wen herceg tökéletesítette és b?vítette az "irányt?t", majd fia csiszolta tovább. A Kr. e. V. század elején Konfucius írt a könyvhöz igen részletes magyarázatokat, aki életm?vét jelent?s mértékben e könyvre alapozva hozta létre. A kínai nagy falat épít? császár, aki az egységes Kína megteremt?je, majdnem az összes ?si könyvet máglyára veti, 450 kiváló tudóst végeztet ki azért, mert régi könyveket rejtegetnek, de a Változások könyve számára is érték: katonai és politikai döntéseiben felhasználja a könyv el?rejelzéseit és tanácsait. A múlt században Csang Kaj-sek és Mao Ce-tung egyaránt e könyv tanácsait használva hozták meg fontos döntéseiket, ahogy a mai Kína vezet? politikusai és sok kínai üzletember is. C. G. Jung az els? tekintélyes európai, aki el?szót ír a fordításhoz, és tudományos kutatásaiban is felhasználja az el?rejelzéseket. Ma már Amerikában és Európában is egyre többen használják e könyvet politikusok és üzletemberek fontos döntéseik megalapozásához.

Kína történelmének titkait természetesen nem lehet egyetlen könyv alapján megfejteni, s?t az is lehetséges, hogy Kína sikereiben egészen más okok játszottak és játszanak szerepet. Az is lehetséges, hogy Kína mai eredményeib?l nem következik egy jöv?beli siker. Mégis a gondolat, hogy egy könyv - és a benne ?rzött szellemi er? - jelent?s hatással lehet a történelemre és mindennapi életünkre, talán megdobogtatja a könyvek szerelmeseinek szívét.

(Allie Woo: I Ching, Ancient Wisdom for the New Age, New Holland Publishers Ltd., London, 1998)

Matolcsy György, hetivalasz.hu

Ajánló